

EESTI TERIOLOOGIA SELTS

Kliimaministerium

Suur-Ameerika 1

Tallinn 10122

21. jaanuar 2024

Ettepanek jahieeskirjade muutmiseks.

17. septembril 2023 arutas Eesti Terioloogia Selts imetajatele jahieeskirjaga kehtestatud jahiaegu ja jahipidamisviise ning nende sobivust uuemate teadmiste ja eetiliste põhimõtete valguses. Ettepanekud lähtuvad kahest eetilisest põhimõttest: jahti ei peeta ajal, kui jahitava looma järglased on vanematest olulisel määral sõltuvad, ja pulmaajal, kui loomade (eeskätt isasloomade) tähelepanu on mujal, nad ei ole ümbritseva keskkonna osas tähelepanelikud ning on seetõttu märksa lihtsamini jahitavad. Mõlema põhimõtte eiramine võib lisaks loomade heaolu kahanemisele (nt häirimise ja poegade suremuse suurenemine) tuua kaasa ka asurkonna seisundi halvenemise.

Eelpool toodust lähtuvalt teeb selts järgmised ettepanekud:

1 - pöder:

Põdrajahi algus on 1. oktoober.

Põhjendus: Ettepaneku tulemusel jääb põdra jooksuaja kulminatsioon jahiajast välja ja põtrade jahist tingitud häiring on liigi sigimiseks olulisel ajal väiksem. Kehtiva jahieeskirja järgi algab jaht põdrapullile 15. septembrist, põdrajahi põhiaeg (kõik soo- ja vanusegrupid) 1. oktoobrist. Keskkonnaagentuur on teinud sarnase ettepaneku aruandes „Ulukiasurkondade seisund ja kütmissooovitus 2023“ koos järgneva põhjendusega: „Jahi vastu septembri teises pooles räägib asjaolu, et see kattub populatsiooni tuumiku jooksuajaga, mil viljastatud järglased on kõige elujõulisemad. Dominantsete pullide kõrvaldamine just sel ajal on populatsiooni elujõulisuse seisukohast kahjulik. Säilitades dominantse põdrapulli septembris, on tema panus järgnevasse põlvkonda tunduvalt tõenäolisem ja tema ära kütamise kahjulikkus populatsiooni elujõulisusele väiksem. Pullide suurem arv ja konkurents jooksuajal on asurkonnale tervikuna kasulik“. Põtrade jooksuaja kulminatsiooni jäämise septembri teise poolde tuuakse välja ka teadusartiklites:

Veeroja, R.; Kirk, A.; Tilgar, V.; Tõnisson, J. 2013. Winter climate, age and population density affect the timing of conception in female moose (*Alces alces*) ACTA THERIOLOGICA, 58 (4), 349–357. DOI: 10.1007/s13364-012-0106-9.

Veeroja, R, Kirk, A, Tilgar, V, Säde, S, Kreitsberg, M, Tõnisson, J. 2010. Conception date affects litter type and foetal sex ratio in female moose in Estonia. Journal of Animal Ecology, 169–175. DOI: 10.1111/j.1365-2656.2009.01599.x.

EESTI LOODUSUURIJATE SELTS EESTI TEADUSTE AKADEEMIA JUURES – Eesti Terioloogia Selts
Struve 2/ 51003 Tartu/ Registrikood 80006078/ www.elus.ee, www.terio.ee

ESTONIAN NATURALISTS' SOCIETY – Estonian Theriological Society
Struve 2/ 51003 Tartu, Estonia/ www.elus.ee, www.terio.ee

2 – metskits:

Metskitse jaht on juulikuus keelatud.

Põhjendus: Kehtiva eeskirja järgi algab jaht sokule 1. juunil, metskitsejahi põhiaeg (kõik soo- ja vanusegrupid) aga 1. septembril. Metskitse jooksuaja kulminatsioon on juulikuus ning sel ajal tuleb liigile tagada jahirahu. Sama on soovitanud ka Keskkonnaagentuur oma ulukiseire 2023. aasta aruandes: „Jätmaks suuremad võimalused looduslikuks valikuks soovitame juulis, metskitse jooksuajal, sokujahti mitte pidada. Samuti soovitame seadusandjal alगतada vastava muudatuse sätestamine jahieeskirjas“.

3 – hunt:

Hundijaht kahjustuskohas kahjustuse vältimise eesmärgil algab 1. oktoobril ja tavapärase jaht 1. detsembril ning peibutusjaht on keelatud.

Põhjendus: Kehtiva korra järgi algab hundijaht 1. novembril. Suuremad ühisjahid, nagu ajujahid ja koertega jahid, algavad 1. oktoobril. Piirkondades, kus on registreeritud olulisi kahjustusi ning kus hundi asustustihedust tuleb oluliselt alla viia, on otstarbekas jahiga alustada varem. Teisalt hundi põhijahi (arvukuse reguleerimine) algusaeg on mõttekas nihutada hilisemale, 1. detsembrile. Selleks ajaks on märksa parem ülevaade hundikarjade arvu ja paiknemise kohta ning hundikutsikad on mõnevõrra vähem vanematest sõltuvad. Sama on soovitanud ka Keskkonnaagentuur ulukiseire 2023. a aruandes: „Soovitame kaaluda hundijahi põhiosa alguse edasilükkamist kuu aja võrra 1. detsembrile, olulistes kahjustuskolletes võiks aga küttimisega alustada 1. oktoobrist“.

Hundi peibutamisel ulgumist imiteerides reageerivad eeskätt vanaloomad, mistõttu on see jahipidamise viis selektiivne. Karjajuhtide eelisküttimise võimaluse vähendamiseks tuleb see jahipidamise viis keelustada.

4 – šaakal:

Šaakali jahiperioodi algus on 1. oktoober.

Põhjendus:

Kehtiva jahieeskirja järgi algab šaakali jaht 1. septembril, paraku on aga kutsikad sellel ajal veel vanematest sõltuvad ja liiguvad enamasti nendega koos. Ka hammaste vahetus toimub alles oktoobris. Aastal 2016, kui šaakal lisati jahiulukite nimestikku, algas tema jahiaeg 1. novembril. Eeskätt seoses hirmuga šaakali arvukuse plahvatuslikust kasvust ja selle ohjamise võimekuse puudumisest muudeti 2018. aastal jahiaja algust kaks kuud varasemaks. Šaakali seireandmed näitavad, et kardetud arvukuse plahvatuslikku kasvu toimunud pole ning seda pole ka ette näha. Arvukus on viimastel aastatel olnud üsna stabiilne ja nii tema arvukus kui ka levikuala on jätkuvalt suhteliselt väikesed. KAUR ulukiseirearuandes on ka vastav ettepanek: “Kuna septembrikuus šaakali kutsikad sõltuvad veel oluliselt oma vanematest, tuleks tõsiselt kaaluda jahiaja lühendamist, alustades jahiga 1. oktoobrist“.

5 – kährrik ja mink:

Kährrikut ja minki ei jahita aprillis, mais, juunis ja juulis.

Põhjendus:

Kehtiva jahieeskirja järgi on neile jaht lubatud aastaringselt, kuna tegemist on võõrliikidega, kelle küttimist on soovitud maksimaalselt soodustada. Samas, poegade sündimise ja üleskasvatamise perioodil nende liikide jahiga niikuinii tõsiselt ei tegeleta, mistõttu on arvukuse vähendamise seisukohalt jahi lubamine sel ajal tähtsusetu. Niisiis võiks siinkohal rakendada pigem teiste liikidega sarnaseid eetilisi põhimõtteid.

Erandina võiks lubada sarnaselt rebasele ka neid jahtida kaitsealustel laidudel ja väikesaartel kuni 30. aprillini.

6 – saarmas:

Saarmas lisada väikeulukite nimekirja ja lubada kaaspüügina koprajahil püünisrauaga.

Põhjendus:

Saarmaid jääb koprale seatud surmavatesse püünisraudadesse, kuid mis nendega edasi teha, on seadusega reguleerimata. Jahindusstatistika järgi on saarmaid igal aastal kütitud, kuid kuna seda reguleeritud pole, jääb tõenäoliselt arvestatav osa üles märkimata, mistõttu saab jahipidamise tegelikku mõju sellele liigile vaid oletada. Enne 2013. aasta jahiseadust (ja uut jahieeskirja) oli käesolevale ettepanekule sarnane regulatsioon olemas, kuid mingil (pigem tehnilisel) põhjusel jäi see 2013. aasta regulatsioonist välja. Koos saarma kaaspüügina lubamisega võib vajadusel seada püüdjale ka mingeid eritingimusi (nt kiire teavitamise kohustus, püügikoha koordinaadid vms).

7 – kobras:

Koprajaht lõpeb 31. märtsiga.

Põhjendus:

Kehtiva eeskirja järgi on koprajaht lubatud 15. aprillini. Antud ettepanek jahiaja lühendamiseks kehtib vaid juhul, kui koprajahil jäävad kehtima 2023. aastal kehtestatud muudatused [RT I, 21.07.2023, 1 - jõust. 24.07.2023], eeskätt siis põhimõte, et kuivenduskraavides on lubatud jaht aastaringelt. Sellisel juhul oleks jahiaja lühendamine täiendavaks leevendusmeetmeks lisaks jahikeelualade olulisele laiendamisele, kuna aprilli esimeses pooles võivad kopralt olla pojad juba sündinud.

Ettepanek 8 – piirangud eluspüügilõksudele:

Keelatud on kasutada astmelauaga eluspüügilõkse.

Põhjendus:

Eluspüügilõksudel on kasutusel peamiselt kaks erinevat päästikumehhanismi: astmelauaga (looma keharaskuse surve all vabaneb päästik ja lõks sulgub) ja peibutusöödaga (peibutusööta sikutades avaneb päästik ja lõks sulgub). Praegu on lubatud eluspüügilõksudega püüda gruppi kiskjaid: tuhkur, nugised, mink, rebane, kährik, kes kõik on suuremal või vähemal määral raipesööjad. Samas võivad mitmed teised liigid, kelle püük eluspüügilõksuga on keelatud, samuti lõksu jääda ja seda eeskätt astmelauaga lõksude puhul, mil lõksu minnakse pigem uudishimust kui plaaniga sööta haarata. Sellisteks liikideks on näiteks mäger ja ilves. Astmelauaga lõksude keelamise korral mittesihipäraste loomade kaaspüük (ja nende põhjendamatud kannatused) kindlasti kahaneksid.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Oliver Kalda

Eesti Terioloogia Seltsi esimees